

Образложење

I. ПРАВНИ ОСНОВ

Правни основ за доношење Уредбе о изменама и допунама Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 44/01, 15/02 – др. уредба, 30/02, 32/02 - исправка, 69/02, 78/02, 61/03, 121/03, 130/03, 67/04, 120/04, 5/05, 26/05, 81/05, 105/05, 109/05, 27/06, 32/06, 58/06, 82/06, 106/06, 10/07, 40/07, 60/07, 91/07, 106/07, 7/08, 9/08, 24/08, 26/08, 31/08, 44/08, 54/08, 108/08, 113/08, 79/09, 25/10, 91/10, 20/11, 65/11, 100/11, 11/12, 124/12, 8/13, 4/14, 58/14, 113/17 – др. закон и 19/21), садржан је у одредбама члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01, 62/06 – др. закон, 116/08 – др. закон, 92/11, 99/11 – др. закон, 10/13, 55/13, 99/14, 21/16 – др. закон и 113/17 – др. закон).

Према одредбама члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама коефицијенти за обрачун и исплату плата именованих и постављених лица и запослених, из члана 1. тач. 1), 3), 4) и 5) овог закона утврђују се актом Владе.

На основу овлашћења из наведеног члана Закона, донета је Уредба о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 44/01, 15/02 – др. уредба, 30/02, 32/02 – исправка, 69/02, 78/02, 61/03, 121/03, 130/03, 67/04, 120/04, 5/05, 26/05, 81/05, 105/05, 109/05, 27/06, 32/06, 58/06, 82/06, 106/06, 10/07, 40/07, 60/07, 91/07, 106/07, 7/08, 9/08, 24/08, 26/08, 31/08, 44/08, 54/08, 108/08, 113/08, 79/09, 25/10, 91/10, 20/11, 65/11, 100/11, 11/12, 124/12, 8/13, 4/14, 58/14, 113/17 - др. закон и 19/21), којом се утврђују, између осталог, коефицијенти за обрачун и исплату плата запослених у организацијама обавезног социјалног осигурања (члан 1. тачка 3.) Уредбе.

Основни коефицијент за обрачун и исплату плата запослених утврђен је чланом 2. Уредбе, а основи за увећање коефицијената чланом 3. наведене уредбе.

Чланом 42. став 1. Закона о Влади прописано је да Влада уредбом подробније разрађује однос уређен законом, у складу са сврхом и циљем закона.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ УРЕДБЕ

Изменама и допунама Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама предлаже се повећање додатних коефицијената за лекаре у лекарским комисијама Републичког фонда за здравствено осигурање и за лекаре вештаке у Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање, што представља повећање основне плате лекара запослених у лекарским комисијама Републичког фонда за здравствено осигурање и повећање основне нето плате лекара вештака запослених у Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање, у висини до 20%.

Анализом тренутног стања установљено је да су плате ове категорије запослених ниже и до 30% од плата запослених лекара у установама примарне здравствене заштите и лекара у установама социјалне заштите које обављају здравствену делатност, услед чега долази до одлива кадрова са ових послова у Републичком фонду за здравствено осигурање и Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање. Током протеклих година динамика и висина повећања плате запослених лекара у стручним службама организација обавезног социјалног осигурања није пратила динамику и висину повећања плата здравственим радницима у установама здравствене и установама социјалне

заштите. Поређења ради, основна плата лекара у примарној здравственој заштити који обавља специјалистичке послове у амбулантно – поликлиничким условима (домови здравља и здравствени центри), рад на превентиви и у комисијама износи 102.883,74 динара, док основна плата лекара вештака – контролора у Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање (доктор медицине специјалиста - вештак контролор) износи 86.098,74 динара, а плата лекара вештака – начелника одељења лекарских комисија у Републичком фонду за здравствено осигурање износи 78.108,84 динара. Узете су као пример највеће основне плате лекара у републичким у фондovima и у примарној здравственој заштити.

Разлика у пословима које обављају лекари запослени у Републичком фонду за здравствено осигурање и Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање и лекара запослених у сектору здравства и социјалне заштите одражавала се у разликама у основним коефицијентима који су утврђени за ова радна места, док су основице за обрачун и исплату плата биле једнаке. Међутим, док су основице за обрачун и исплату плата за лекаре запослене у секторима здравства и социјалне заштите расле у периоду од децембра 2015. године, за запослене у посматраним фондovima су стагнирале до јануара 2019. године. У посматраном периоду, просечан годишњи раст основица за обрачун и исплату плата за лекаре запослене у здравству и социјалној заштити је износио 6%, а кумулативно 19%. Од јануара 2019. године основице за обрачун и исплату плата за лекаре запослене у Републичком фонду за здравствено осигурање и Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање почињу да расту, али по нижој просечној годишњој стопи (7%) него за лекаре запослене у сектору здравства и социјалне заштите (12% и 11%, респективно), дајући кумулативни раст основица од 21% у периоду од 2019. године до марта 2021. године. Са друге стране, кумулативно повећање основица за обрачун и исплату плата за лекаре запослене у сектору здравства је износило 40%, односно 38% за запослене лекаре у сектору социјалне заштите. Различита процентуална увећања основица за обрачун и исплату плата продубила су јаз у платама између посматраних група запослених.

Основни коефицијент за обрачун и исплату плата запослених у Стручним службама Републичког завода за здравствено осигурање утврђени су у члану 2. тачка 12. Уредбе, а за запослене у Стручним службама Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање тачком 14. истог члана Уредбе, при чему су послови лекара у лекарским комисијама и лекара вештака разврстани у Трећу групу послова.

Корекцијом додатних коефицијената постиже се правичније вредновање рада лекара чланова лекарских комисија и лекара вештака и спречава даљи одлив запослених на овим пословима, односно спречава се даље смањење броја запослених лекара у мери која може угрозити несметано спровођење закона и прописа из области обавезног здравственог осигурања и пензијског и инвалидског осигурања.

Послови лекара чланова лекарских комисија утврђени су Законом о здравственом осигурању („Службени гласник РС“, број 25/19), тако да првостепена лекарска комисија у Републичком фонду за здравствено осигурање одлучује по приговору осигураног лица на оцену, односно мишљење изабраног лекара; даје оцену и утврђује привремену спреченост за рад осигураника, односно привремену спреченост за рад због неге члана уже породице; даје оцену по приговору осигураника или послодавца на оцену изабраног лекара о привременој спречености за рад осигураника; даје оцену о потреби обезбеђивања пратиоца осигураном лицу за време стационарног лечења; одлучује о оправданости прописивања одређених врста медицинских средстава; даје оцену о захтевима за накнаду трошкова лечења и трошкова превоза у вези са коришћењем здравствене заштите; цени медицинску оправданост здравствене заштите коришћене супротно условима и начину утврђеним овим законом и прописима донетим за

спровођење овог закона; даје оцену о упућивању осигураних лица на лечење у здравствене установе специјализоване за рехабилитацију и оцену о упућивању осигураних лица на лечење ван подручја филијале; предлаже упућивање осигураника, у случају дужег трајања привремене спречености за рад, надлежном органу за оцену радне способности, односно инвалидности по прописима о пензијском и инвалидском осигурању; утврђује здравствено стање осигураног лица ради издавања потврде за коришћење здравствене заштите осигураног лица у иностранству; утврђује потребу осигураника за рад са скраћеним радним временом у току лечења, у складу са овим законом; утврђује повреду на раду и врши друге послове у вези са остваривањем права из обавезног здравственог осигурања (члан 148).

Другостепена лекарска комисија даје оцену по приговору осигураног лица, односно послодавца на оцену коју је дала првостепена лекарска комисија и даје оцену о продужењу права на накнаду зараде (члан 150. Закона).

Такође, чланом 157. наведеног закона прописано је да Републички фонд за здравствено осигурање, односно матична филијала, по службеној дужности или на захтев послодавца, може тражити вештачење у вези са остваривањем свих права осигураних лица из обавезног здравственог осигурања, укључујући и вештачење о здравственом стању осигураног лица. Вештачење у наведеном случају врши првостепена лекарска комисија - ако је оцену дао изабрани лекар, односно другостепена лекарска комисија - ако је оцену дала првостепена лекарска комисија.

Лекари вештаци у Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање, у складу са Законом о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник РС“, бр. 34/03, 64/04 – УС, 84/04 – др. закон, 85/05, 101/05 – др. закон, 63/06 – УС, 5/09, 107/09, 30/10 – др. закон, 101/10, 93/12, 62/13, 108/13, 75/14, 142/14, 73/18, 46/19 – УС и 86/19) обављају послове вештачења медицинских чињеница на основу којих се остварују права из пензијског и инвалидског осигурања (инвалидност, телесно оштећење, потреба за помоћи и негом другог лица, узрок инвалидности и телесног оштећења, потпуна неспособности за рад и неспособности за самосталан живот и рад), која је користе у дужем временском периоду. Осим тога, лекари у Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање вештаче подносиоце захтева и по другим законима и на основу њихових налаза грађани остварују право у другим институцијама (установама социјалне заштите, Националној служби за запошљавање, Министарству унутрашњих послова).

Просечан број вештачења, на годишњем нивоу, у Републичком фонду за здравствено осигурање, је око 113.000, а приближно толики је број вештачења и у Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање. Смањењем броја лекара доводи се у питање организација рада оба фонда што битно утиче на остваривање права корисника.

Предложено смањење разлике између основне нето плате лекара чланова лекарских комисија и лекара вештака запослених у Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање, с једне, и здравствених радника у другим системима јавних служби, с друге стране, представља могуће решење, којим би се мотивисали лекари да заснују радни однос у овим организацијама обавезног социјалног осигурања и на тај начин обезбедило би се несметано и благовремено остваривање права осигураних лица у области обавезног здравственог и пензијског и инвалидског осигурања.

Повећањем плата лекара чланова лекарских комисија и лекара вештака републички фондови ће постати конкурентни за запошљавање нових лекара и не би постојао проблем попуњавања упражњених радних места.

Постојећи број запослених лекара у Републичком фонду за здравствено осигурање који обављају послове у лекарским комисијама је укупно 112 лекара, од чега

33 лекара су чланови лекарских комисија, 55 лекара су председници првостепене лекарске комисије, а 24 лекара су председници другостепене лекарске комисије.

У Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање од систематизованих 3.069 радних места, 51 систематизовано радно место је за лекаре вештаке, од чега је попуњено 37 радних места.

Број запослених у републичким фондовима на наведеним пословима се у великој мери смањује и путем природног одлива из разлога што велики број запослених испуњава услове за одлазак у старосну пензију (нпр. у Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање од 37 запослених лекара вештака 7 лекара испуњава услов за одлазак у пензију током 2022. и 2023. године). Предложеним повећањем плате привукли би се и млађи кадрови, чиме би се поправила старосна структура запослених на овим пословима.

Из наведених разлога предлаже се повећање додатних коефицијената како би се стимулисали запослени да остану на наведеним пословима и како би се обезбедило запошљавање нових лица која својим специфичним знањима и искуством могу допринети побољшању квалитета рада.

Због свега наведеног предлажу се измене и допуне наведене Уредбе како би се омогућило несметано функционисање Републичког фонда за здравствено осигурање и Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, а којим ће се омогућити благовремено и континуирано остваривање права грађана.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. Предлога уредбе мења се важећи члан 2. Тачка 12. Уредбе како би се извршило термилошко усклађивање назива Републичког фонда за здравствено осигурање у Уредби.

Чланом 2. Предлога уредбе предлаже се измена и допуна члана 3. тачка 12. која се односи на увећање додатног коефицијента у Републичком фонду за здравствено осигурање, прописивањем увећања коефицијента у алинеји петој, по основу руковођења за начелника одељења лекарских комисија, шефа одсека лекарских комисија за град Београд, шефа одсека лекарских комисија преко 200.000 осигураника, шефа одсека лекарских комисија до 200.000 осигураника, председника лекарских комисија, лекара и члана лекарске комисије – вештака - до 30%. Такође, додаје се подтачка 3а) којом се предлаже увећање додатног коефицијента за послове помоћи при остваривању права из здравственог осигурању за начелника одељења лекарских комисија, шефа одсека лекарских комисија за град Београд, шефа одсека лекарских комисија преко 200.000 осигураника, шефа одсека лекарских комисија до 200.000 осигураника, председника лекарских комисија, лекара и члана лекарске комисије – вештака - до 35%.

У подтачки 13. којом су прописани додатни коефицијенти у Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање предложено је увећање додатног коефицијента лекару вештаку уместо досадашњих до 20% на до 55 %.

Чланом 3. уређује се ступање на снагу ове уредбе.

IV. ФИНАНСИЈСКИ ЕФЕКТИ

За реализацију ове уредбе није потребно обезбедити финансијска средства у буџету Републике Србије за 2021. годину и наредне две буџетске године на разделу Министарства државне управе и локалне самоуправе, Министарству здравља и Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

За спровођење ове уредбе обезбеђена су средства у Финансијском плану Републичког фонда за здравствено осигурање за 2021. годину у висини од 24.008.496,50 динара и Финансијском плану Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање за 2021. годину у висини од 9.409.000 динара.

За реализацију предложене измене нису потребна додатна средства у Финансијском плану Републичког фонда за здравствено осигурање за 2021. годину и Финансијском плану Републичког фонда за пензијско инавалидско осигурање за 2021. годину.

У 2022. и 2023. години, у односу на средства обезбеђена за 2021. годину за реализацију предложене измене потребно је обезбедити додатна средства у Финансијском плану Републичког фонда за здравствено осигурање за 9.886.000 динара и Финансијском плану Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање за 3.349.000 динара, на годишњем нивоу.